

MŪSU Pietuva

Journal Lituanus «NOSSA LITUANIA»
 DIRETOR RESPONSÁVEL
 DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
 REDATOR: MONS. P. RAGAZINSKAS
 SAVAITINIS LIETUVIŠKOS MINTIES
 LAIKRAŠTIS
 A D R E S A S:
 AV. ZELINA, 515 - C. POSTAL 4118
 SÃO PAULO.
 ATSKIRO NUMERIO KAINA 30,00

N. R. 804 (30)

SÃO PAULO — BRASIL — 1964 M. LIEPOS MĖN. — JULHO 25 D.

XVI METAI

Kas parengia Chrusčiovo jo ilgasias kalbas?

Po Skandinavijos kraštus keliaudamas, N. Chrusčiovas su savimi gabenosi ištisą «smegenų trestą». Tai įvairūs patarėjai, sekretoriai ir kt. Pagal savaitraščio «Die Zeit» (nr. 27) iš Oslo gautus duomenis, pirmųjų, su Chrusčiovo keliavusių sekretorių tarpe tenka paminėti Vladimirą Lebedevą. Jo oficialus titulas — Ministrų Tarybos Pirmininko sekretorius. Tai mažo ūgio, praplikęs, akiniuotas kiek iš balęs, akademiko išpūdį sudaręs pareigūnas. Spaudos atstovų tarpe jis atrodydavo draugiškas, nors kiek susivaldęs, rezervuotas. Lebedevas turi svarbų uždavinį — jis parengia projektus ilgosioms Chrusčiovo kalboms.

Lebedevo vadovybėje Chrusčiovo sekretorių tarpe dirba

Oleg Trojanovski. Jis — pirmojo sovietų ambasadoriaus Vašingtone sūnus, jis yra ankštes JAV mokyklas. Gerai mokėdamas anglų kalbą, jis yra ejęs oficialūs Chrusčiovo vertėjo pareigas. Panašaus sukūrimo kitas Chrusčiovo sekretorius — Viktor Sucho-drev, šiuo metu einas pirmojo anglų kalbos vertėjo pareigas sovietų užsienio reikalų ministerijoje. Anglų kalbą jis išmoko Anglijoje, kur jo tėvas buvo diplomatu. Šis 30 m amžiaus sekretorius teikia užsieniečio išpūdį ir savo įmantria laikysena diplomatinuose priėmimuose nustelbia net jaunuosius britų diplomatus.

Amerikos komunistų veiklą pasirodė 15 straipsnių (1963 m.). Devynis straipsnius paskelbė Pasaulinio ūkio ir Tarp tautinių ryšių instituto žurnalas «Mirovaja ekonomika i mezhdunarodnyje otnošenija» (1963 m.).

«Problemy mira i socializma» (1964 m. nr. 3) P. Amerikos «pažangiųjų jėgų» taktiką aptaria tokiais žodžiais: «Komunistai supranta, kad jų organizacija augs ir stiprės tik kovos ugnį ir kad ji sugebės įsigyti jos sąjungininkų meilę bei pasitikėjimą, jei ji dėl jų krašte išlaisvinimo kovos iki pabaigos». O «Komunistų» žurnalas (nr. 16, 1963) šaukiasi visų «patriotiškųjų ir demokratiškųjų jėgų kontinente» vienybės ir pabrėžia koks esąs didelis Sovietų Sąjungos vaidmuo paspartinant socialistinę revoliuciją P. Amerikoje ir koks esąs didelis JAV bejėgiškumas.

«Komunistų» nuomone P. Amerikoje esama dviejų priešasčių, paspartinančių revoliucijos judėjimą — tai nepaprastas P. Amerikos tautų skurdas ir aiškus komunistų subrendimas visuose P. Amerikos kraštuose.

Kuriuo būdu komunistai gali užsitraukti P. Amerikos kraštų valdžioje? Pagal tą patį «Komunistų», čia reikalingi «taikingi» ir «kovos» metodai. Esą revoliucinė taktika parodžiusi, kad tuos metodus galima suderinti. «Pravdoje» (š. m. sausio 29 d.) straipsnyje «Venecuela bus laisva» aiškinama kaip komunistiniai metodai naudojami Venecueloje: subversyviniai komunistų veiksniai ten vykdomi «tautinės gynybos» šūkiu, suderinami taikos ir kovos metodai, tačiau pirmenybė teikiama taikos taktikai. Vis dėlto pastaruoju metu sovietų spaudoje pasirodė balsai pabrėžia, kad taikingiems metodams Pietų Amerikoje jau stebime mažiau palankias sąlygas.

Toji spauda pažymi, kad komunistai dalyvavo kovoje prieš karinę diktatūrą Paragvajuje, be to jie sėkmingai kovoje prieš «tironišką režimą» Guatemaloje. Partizanų veiksmuose prieš diktatūrinius režimus dalyvauja Venecuela, Nikaraguos, Haiti, Hondurasas ir Dominikonų respublikų komunistai.

BRAZILIJOJE

— Kongresas, antru skaitymu, galutinai patvirtino respublikos prezidento Castelo Branco mandato pratęsimą ligi 1967 m. kovo mėn., 15 dar vieniems metams.

Taip pat patvirtino įstatymą, kad būti išrinktam prezidentu reikia gauti absoliutinę balsų daugumą.

Saržantai gali būti renkami deputatais. Norintieji būti kandidatais privalo įstatymais numatytu laiku pasitraukti asargon.

Įstatymo projektą analize tams suteikti teisę balsuoti savivaldybių rinkimuose, kongresas atmetė.

Keliolikos dienų laikotarpį laukiama žymesnių pasikeitimų vyriausybėje. Eitė civilinių ministerijų ministerių bus pakeisti.

Vyriausybė yra pasiryžusi grįžti prie kietesnės linijos.

NAUJA BRAZILIJOS UŽSIENIO POLITIKA

Vašingtone yra susirinkę abiejų Amerikų užsienio reikalų ministrai. Susirinkimo diena varkėje yra Kubos problema. Susirinkimo iniciatoriu tūi visą eilę kaltinimų, pav. propagandos vedimas ir apginklavimas įvairių Pietų Amerikos valstybių teroristinių grupių, tikslu pakeisti esamas santvarkas ir įvesti komunizmą. Nenuginčijamų faktų pakankamai patiekė Pietų Amerikos valstybės. Susirinkusieji nesitenkins vien žodiniu Kubos politikos pasmer-

O tuose kraštuose, kur daugiau ar mažiau tebeveikia konstitucinės laisvės, komunistai paraginti naudoti įvairius metodus, tačiau, jei galima, neatsakyti ir parlamentarijų priemonių. Dar daugiau, pagal «Mirovaja ekonomika i mezhdunarodnyje otnošenija» žurnalą (nr. 12, 1963) komunistų partijoms pavestas vienas svarbiausių uždavinių — «suburti gyventojus kovai prieš JAV imperialistus ir jų klasinius agentus, žemių savininkus, bizaio ir bankų oligarchiją», be to dar «rasti lanksčius bendradarbiavimo būdus tarp darbininkų, ūkininkų, miestiečių, studentų ir kt.»

Komunistų teoretikai esmi-

kimu, bet šiuo imtis konkrečių priemonių prieš Kubą. Pirmoj eilėj numatoma ekonominė blokada, kuri labai skaudžiai paliestų jau ir taip pakrikusį Kubos ūkį.

Yra gandų, kad Fidel Castro nori pradėti derybas su Amerika. Pagrindinė priežastis yra kraščio ekonominiai sunkumai. Maskvai Kuba yra tikra našta. Jai šelpti kasdien yra reikalingas vienas milijonas dolerių. O politinėms aplinkybėms Pietų Amerikoje pasikeitimus, Maskvai Kuba yra beveik nereikalinga. Todėl ir Maskva yra suinteresuota, kad Kuba susitaikytų su Vašingtonu tuomet nereiktų Kubos šelpti.

Konferencijos metu Vašingtone, kur posėdžiauja užsienio reikalų ministrai, buvo susirinkę daug kubiečių, apie penkis tūkstančius ir reikalavo kad Kuba iš komunizmo būtų išlaisvinta.

Demonstracijų metu įvyko susikirtimų su policija. Demonstracijų buvo ir kituose miestuose.

Pažymėtina, kad Brazilijos laikysena Kubos atžvilgiu yra visai kitokia, negu Goularto prezidentavimo metu, kada buvo laikomasi nesikišimo taisyklės. Anuometinė Brazilijos politika visu šimtu procentų buvo Maskvai palanki.

Užsienio reikalų ministerijų konferencijai pirmininkauja Brazilijos užsienio reikalų ministris Vasco Leitão da Cunha, buvęs ambasadoriumi Kuboj. Ten gyvenimas ministrui yra labai gerai žinomas.

Is Pavergtųjų Tautų Savaitės Manifesto

Pavergtųjų Tautų Draugų Amerikiečių Sąjunga, PEF Seimas, Rytų Europos Kilmės Amerikiečių Federacija, Europiečių Moterų Tretinių Taryba, Moterų Sambūris už Laisvę Pavergtųjų Tautų Savaitės Komitetas ir Amerikiečių Sambūris Sovietų Sąjungos Nerusų Tautoms Išlaisvinti šių metų Pavergtųjų Tautų Savaitės proga išleido bendrą manifestą. Jame priminta, kad nerusų tautoms Sovietų Sąjungos ribose ir toliau paneigta laisvo apsisprendimo teisė ir pabrėžta, kad «tik va-dovaudami pavergtųjų tautų išsilaisvinimo pastangoms Vakarai gali išlaikyti dvasinę ir diplomatinę ofenzivą glo-

balinėje laisvės ir teisingumo kovoje.»

Manifeste iškelti reikalavimai JAV vyriausybei ir JAV sąjungininkams: deklaruoti paramą pavergtųjų laisvo apsisprendimo principui, šį reikalą kelti J. Tautose įsiamoninti, kad kol geležinė uždanga skiria pusiau Europą, tol netenka laukti šalčio karo pabaigos, atmesti nepuolimo sutarčių sumanymus (jie tik legalizuotų ir įamžintų šių dienų neteisę) prisiminti kad Sovietai reikalingi Vakarų ūkio, tad Vakarai turi išnaudoti savo padėtį, gauti prasmingų politinių nuolaidų pavergtosioms tautoms ir visam laisvajam pasauliui.

Sovietu Tikslai Bei Priemonės Pietu Amerikoje

Didelis Maskvos dėmesys Pietų Amerikos kraštams — Apie komunistų veiklą kontinente — Nuolat kviečiama kovoti prieš JAV «imperialistus» — Maskvos ir Pekino siekimai vieoadi

(Elta) Sovietinių teoretikų nuomone Pietų Ameriką tenka palyginti su ugniakalniu. Tai esąs kontinentas, kur nuolat stebimos socialinės ir ūkinės krizės ir kur «pažangios jėgos» masėm palaikant, radikaliais pakitimais ūkio ir politikos srityje siekiančios išieiti. Sovietų spauda pastaruo-

ju metu, pagal Muenchene veikiančio Sovietų Sąjungos klausimams tirti instituto duomenis, pabrėžia Pietų Amerikoje veikiančių komunistų partijų vaidmenį — jis pasireiškias tarptautiniame laisvės judėjime Sovietų Sąjungos CK organe. «Taikos ir socializmo problemos» apie tų P.

Lietuviška radijo programa per Radijo 9 de Julho sekmadieniais 10 val. vidutinišmis ir trumpomis 31 met. bang. Klausykite ir remkite pinigų radijo programa.

APIE GYVENIMĄ LIETUVOJE

Rusiškumas Lietuvos Miestuose

Daugiau rusiška Vilniaus, Klaipėdos, ne Kauno išvaizda — Rusai kolonistai nerodo jokio noro pramokti lietuviškai — Net ir Palangos jūroje lietuvis pasijunta esąs įstumiamas rusų atvykėlių.

(Elta) Su šią vasarą iš Lietuvos atvykusių, išaugusių so vietinės okupacijos metais ir auklėtų aukštųjų Lietuvos mokyklose, ELTOS atstovui teko kalbėti apie rusus Lietuvos miestuose, apie rusų uždėtą antspaudą, apie naujų kolonizatorių keičiamą miestų ar vasarviečių vaizdą. Atvykęs buvo paklaustas: kur tas rusiškumas daugiausia pasireiškia — Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje?

— Jei kalbėti apie miestų išvaizdą, atsakymas aiškus — Vilniuje ir Klaipėdoje, žymiai mažiau Kaune. Tai daugiau liečia miestų išvaizdą. Jei ne Gedimino pilis Vilniuje ir senos gatvės su senąja architektūra ir jei miesto nepažįstančiam turistui dar parodoma naujoji statyba — jis Vilniaus neatpažintų nuo kitų sovietinių miestų. Tos naujos statybos namus lietuviai vadina «dėžutėmis». Manau, jums žinoma, kad miestų gatvių pavadinimai rašomi lietuviškai ir rusiškai, o daugelį miestų aikščių «puošia» sovietinių didvylių ar «išvaduotojų» paminklai.

— Kur daugiau rusų gyvena, kur dažniau gatvėje išgirsti rusų kalbą?

— Vilniuje ir Klaipėdoje. Jei iš Vilniaus geležinkelio stoties važiuoji gatvėmis troleibusu pastebėsi: konduktėrės kalba rusiškai ir rusų kalba pranešama kur išlipti, pav., «Litovskij dramteatr». Jei Vilniuje ar Klaipėdoje kurioje krautuvėje pasiteirausi kokios prekės, labai dažnai susilauksi rusiško atsakymo. Kai kur, pavyzdžiui, Vilniaus aerodromo kasoje sėdi tik rusės tarnautojos. Jei paklausi tele-

fonu informacijos apie lėktuvą, atsakys tik rusiškai («Čto vy chotiel? »).

Vilniuje viešbučių tarnautojos, valytojos ir kt. personalas — tik rusai. Išimtį sudaro «Neringos» viešbutis, kur paprastai apgyvendinami užjūrių lietuviai turistai. Pažymėtina, kad Kaunas šiuo atžvilgiu lietuviškesnis. Čia jau rečiau gatvėje tenka išgirsti rusų kalbą.

— O kaip su rusiškumu Lietuvos įstaigose?

— Jei kitose įstaigose lietuviškai susikalbėsi, tai milicijoje naudojama tik rusų kalba. Jei pašte perki sveikintimo telegramą, tai jos tekstas — tik rusų kalba. Iš kiekvienos tokios telegramos žvelgia žodis «Pozdravliaju». Aišku, pašto ženkliukai — tik rusiški. O visi dokumentai (sutuoktųjų metrikos, diplomai, nuorašai, mokyklų atestatai) rašomi dvejomis kalbomis.

— O kaip su moksline literatūra?

— Pagrindinė mokslinė literatūra (medicinos, teisės, inžinerijos ir kt. srityse) naudojama tik rusų kalba. Tiesa, kai kas gaunama ir vokiečių, anglų ar kt. kalbomis, tačiau studentas tenka mokytis, studijuoti naudojant rusų kalbą parašytas knygas.

— Tad ne tik studentai, bet ir gyventojai, atrodo, turėtų susikalbėti rusiškai?

— Taip, mokantiems rusiškai būna kai kurių patogumų. Pav. gydytojas turi pacientų rusų o inžinierius turi rusus darbininkus ar savo viršininką — rusą. Čia rusų kalba jau reikalinga. Atmintina — rusai atvykėliai neverčiami

Laiškas Mano Draugams Tėvynėje

Henrikas Nagys

Parėmęs galva ant rankų,
Klausau kaip lietus srovėna.
Mano rankos tuščios ir sunkios —
ir toks šaltas svetimas namas...

Kaip keleivio pavargę žingsniai,
kurs paklydo naktį ir vėjuos —
iškankinta širdis mano tvinksi...
Argi tokius žodžius aš norėjau,

draugai mano brangus, rašyti
jums, palikusiems žemėj gimtojoj?
Bet ranka svyrinėja ir klysta

ir raides tokias liūdnas vedžioja,
kaip nuvytusius rudenio stagarus...
O lietus... O vienatvė... O vakaras...

mokytis lietuviškai, o lietuviai privalo ar neišvengiamai turėti išmokti rusų kalbos. Juk lietuvių kalba dėstoma rusų vidurinėse mokyklose Lietuvoje, bet patys rusai lietuvių kalbos mokymuisi teikia labai mažai reikšmės.

Teko kalbėti su Lietuvoje gyvenančiais rusais — kolonistais, kurie ne žodžio nesupranta lietuviškai ir net nesistengia pramokti. Paklausti kiek laiko čia gyvena, atsako — dešimtį ar net daugiau metų. O jei pareiški nusistebėjimą, kad jie nemoka lietuviškai, tai tik patraukia pečius ir duoda suprasti, kad lietuvių kalba nereikalinga. Kiti teigia, esą lietuvių kalba esanti sunki ir tarsi: tegul geriau lietuviai mokosi rusiškai. Štai ir stebime skirtumą tarp okupanto ir okupuotojo.

Beje, jei miestuose visi lietuvini rusiškai gerai susikalba to nepasakytume apie kaimą, kolchozuose gyvenančius

Kaimo su rusais tenka rečiau susidurti, tad ir rusų kalba mažiau paplitusi.

— Jums praėjusią vasarą buvus Palangoje — ar iš tikrųjų joje daug atvykėlių — vasarotojų iš Sovietijos?

— Taip, bent praėjusią vasarą Palangoje galėjai susidaryti įspūdį, kad Palanga — rusiška vasarvietė. Rusų skaičius ten nemažesnis kaip lietuvių poilsiautojų. Lietuviai kalba greitai laiku Palangoje iš viso nebūsią lietuvių... Tai, žinoma, juokas pro ašaras.

Rusų vasarotojų prigrūžėjus lietuviams paprastai tenka ilgai laukti valgyklų eilėse. Dar gerai, kad pati jūra neskiria tautybių, bet ir vandeny, aplink girdėdamas rusų kalbą, pagalvoji: esi išstumiamas iš lietuviško kurorto. Palangoje pilna automobilių su Maskvos ar Leningrado numeriais. Tie atvykėliai išsiuomuoja visus laisvus kambarius o jų kainos kyla.

— O koks bendras Palan-

gos vaizdas? Ar yra rusiškų paminklų?

— Taip, Palangoje tebestovi Jūratis ir Kastyčio bei Egilės, žalčių karalienės skulptūros. Tačiau daugumai poilsiautojų esant rusams, reikia manyti, kad Palangos valdžia nutarė pastatyti sovietinių herojų paminklų. Tiesa, pačiame Palangos centre, prieš bažnyčią jau eilė metų riogso negražus paminklas su penkiakampe žvaigžde, skirtas Palangai «išvadavusiems» sovietų kariams.

J. TAUTŲ PAREIGŪNAS
LANKĖSI VILNIUJE

Birželio pabaigoje Vilniuje ir prieš tai Taline bei Rygoje apsilankius J. Tautų generalsekretoriui G. Kaparijui, jis «Tiesos» atstovui M. Jackevičiui pareiškė, kad per dvi dienas juo ypatingai rūpinosi L. Kapočius, T. Černiauskas, A. Vaivutskas ir kiti. Tas rūpestis, matyt, buvęs toks «karštas», kad svečiui lietuviškasis temperamentas pasirodė esąs panašus į Urugvajaus gyventojų temperamentą. Jis stebėjęs naująją Vilniaus statybą, žavėjosi architektūriniais paminklais ir kiekviena proga naujųjų namų fotografavęs senuosius Vilniaus namus. Kai svečiui buvo parodyta moksleivių dainų šventė, jis padarė išvadą: Lietuvoje auganti puiki, žvali jaunoji karta.

— Pranešama, kad ilgametis Vytauto D. Universiteto Kaune profesorius ir lietuvių kultūros populiariatorius vokiečių visuomenėje prof. Viktoras Jungferis mirė Fed. Vokietijoje, Nuernbergo mieste, š. m. balandžio mėn. 21 d.

V. Mykolaitis Putinas

SUKILĖLIAI

KOVŲ DĖL ŽEMĖS IR LAISVĖS VAIZDAI 1861—1864

IX

(tąsa)

Jis vėl nutilo, prisėdo prie stalo prieš Akelaitį ir, sutelktu žvilgsniu veizėdamas į savo svečią, prašneko tyliai, bet labai įtikinamai ir nuodirdžiai:

— Pons Akelevičia, ateina svarbių, didelių įvykių metai. Lenkai subruzdė. Bus sukilimas. Tuo mes turime pasinaudoti. Vieni neįstengtume nieko padaryti, o su lenkais daug padarysime. Kas žino? Pasikels Baltarusijos, Ukrainos, greičiausiai ir visos Rusijos vargdieniai. Tada laimėsime. Tik su vargdiniais, su valsčionimis laimėsime. Laisvę ir žemę valsčionims išvaduotoje imperatoriaus jungo Lietuvos valstybėje! Štai

mūsų sukilimo šūkis. Pons Akelevičia, bajorai, dvarininkai — mums ne draugai. Jie bijo muzikų ir nekenčia jų. Tik retas bajoras persiėmęs demokratinėmis idėjomis. Tie mūsų draugai. Pons Akelevičia, mesk pataikavęs visokiems Oginskiams, Karpiams, Šemetams, o eik su mumis, su valsčionimis, su prastais žmonėmis!

Akelaitis sujaudintas klausė tos kalbos. Tai štai koks tas baisusis kunigas Kilniausios širdies žmogus! Jis pašoko iš savo vietos ir, sugriebęs Mackevičiaus ranką, karštai ją suspaudė. Ašaros pasirodė jo akyse.

— Kunige! Aš su jumis! Aš jau seniai jaučiau, kad einu

klaidingą keliu. Aš, chlopas, kovosiu už žemę ir laisvę valsčionims! Už Žečpospolitos atstatymą!

Nepatiko Mackevičiui toks žūmus Akelaitis užsidegimas ir jo ašaringas jausmingumas, bet jis to neparodė. Pašaukęs Marcelę, liepė ruošti svečiui nakvynę. Tuo tarpu Akelaitis rausėsi savo apsiausto kišeniuose ir ištraukė nedidutę knygelę. Duodamas ją Mackevičiui, kalbėjo:

— Kunige, tamsta pasakojai apie baudžiauninkų poetą. Štai ir mes turime vieną tokį: Krizas Donelaitis. Poema apie baudžiauninkų gyvenimą — «Metų laikai». Pavar tyk prieš eidamas gulti. Per studentą Bronislovą Bacevičių aš užsaciau Klaipėdoje į naują atmušti. Ar gerai padariau?

Kunigas paėmė knygelę, išžiūrė antrą žvakę, palinkė jo svečiui labos nakties ir išėjo į kitą kambarį. Atsisėdęs

ant lovos krašto, atsivertė knygelę ir ėmė skaityti:

Jau saulelė vėl atkoptama
[budino svieta]
Ir žiemos šaltos triūsus par
[griaudama juokės.

Kunigas nustebo: kas čia? Hegzametras? Virgilijaus metras? Jis atsiminė pirmosios eklogos pradžią ir garsiai padeklamavo:

Tityre, tu patulac recubans
(sub tegmine fagi.

.. Įdomu, įdomu... Ir jis ėmė skaityti toliau, praleisdamas lapus ir vėl grįždamas, iš vidurio, iš galo ir vėl iš pradžios. Vietomis pasigėrėjimo ir pasitenkinimo garsai išsprūsdavo iš jo lūpų: va, kad tave!.. puiku!.. gerai, gerai... Bet vietomis jis niurnėjo, erzinosi ir pyko.

Kožnas tur, kaip dievs jam
(skyręs yr, pasikakint

Ech, kur nuvažiavo kunigu žis! Velnop tokius pamokslus!.. Vėl ponų labai pila!..

Pagaliau užvožė knygelę ir ėmė galvoti. Koks mišinys! Pamokslų, tiesa, daug. Bet ką pamokslai? Pro vieną ausį įeina, pro kitą išeina. O pasiilieka gyvenime tiesa, nes ji širdį sugraudina. O gyvenimo tiesos toje knygelėje daug. Gerai, kad Akelaitis užsakė ją iš naujo atmušti. Seniai reikėjo tai padaryti. Knygelės vaizdai visu ryškumu atgyja Mackevičiaus sąmonėje. Koks juodas gyvenimas, kaip paniekinti, nuskurdinti žmonės! O vis dėlto kiek juose atsparumo, darbštumo, gyvinių jėgų ir džiaugsmo! Duok tokiems žmonėms mokslą, šviesos, duok jiems į rankas gerą knygą — ir jų nepalauš jokia vergovė, nesugniuždys joks jungas! Štai kokie lietuvės žmonės! Nepažįstamasis Donelaitis ištiesė jam pagalbos ranką, išskaitė jo paties sieloje glūdėjusias mintis ir taip paprastai, vaizdingai ir aiškiai jas išsakė.

Mackevičius dar sykį pa-

Juozas Jacevičius Sukritikavo Rezimą

«Iškrypėlis» — Mokslų Akademijos aspirantas atleistas, nes jis neigiamai pasisakė prieš režimą, ateizmą, teigiamai — apie Vakarus

(Elta) Iš Vilniaus «Tiesos» (nr. 149, birž. 27) patyrėme apie būdingą Lietuvos gyvenimo reiškinių — už sovietinio režimo bei santvarkos kritiką pašalintas iš aspiratūros Mokslų Akademijos Chemijos Institute Juozas Jacevičius. Jo pažiūros gerokai suerzino ne tik Akademijos vadovybę, bet neabejotinai ir partiją — priešingai atveju «Tiesa» nebūtų paskelbusi pikto straipsnio. Jacevičius, teisingai teigia

partinis dienraštis, — nežalios «bernelis». Jis yra baigęs Kauno Politechnikos institutą, jis atliko aštuonerių metų darbo stažą Suchumi ir Šiaulių gamyklose, jis ir jo žmona — komjaunuoliai, tėvai — darbininkai, jis buvo priimtas, kaip gabumais pasižimįs, į aspirantus Mokslų akademijoje, gavo stipendiją ir pagal «Tiesą» buvo gabus racionalizatorius.

Nepavykęs Chrusčiovo lankymasis Švedijoje

Vakarų Europos spauda pa brėžė, kad N. Chrusčiovo kelionė į Skandinavijos kraštus, ypač jo viešnagė Stokholme buvo visiškai nesėkminga. Pagal «Frankfurter Allgemeine» (nr. 147) Kremliaus valdovas tik suerzinęs švedus. Ypatingai Švedijoje pasireiškęs didžiulis skirtumas tarp dviejų pasaulėžiūrų. Šve

dų politikai savo svečiui primygtinai buvo nurodę į reikiamą gerbti žmogaus teises ir žodžio laisvę. Šalia nepavykusio išsišokimo, kai Chrusčiovas skelbė propagandą apie tariamą Pabaltijo kraštų pažangą, švedus ypatingai apvylė sovietų pareiškimas apie dingusį švedą Wallenbergą — jo iš viso nesą Sovietijoje.

— Birželio 20 d. Vilniaus operos ir baleto teatre pirmą kartą Mefisto partiją «Faust» operoje išpildė 27 m. solistas Vaclovas Daunoras. Maskvoje įvykusiame visos Sąjungos vokalistų konkurse Daunoras buvo laimėjęs laureato vardą.

— Š. m. birželio mėn. Vilniaus universiteto istorijos ir filologijos fakultete viešai grynė disertacijas: Vitas Areška, filologijos mokslų kandidato laipsniui įgyti (tema: «T. Tilvyčio poemos, metodo ir stiliaus klausimai»), Bronius Svecevičius, fil. mokslų kand. laipsniui įgyti («Dabartinis lietuvių literatūrinės kalbos prastųjų balsių fonetinė analizė»), Kazys Pakalka, fil. mokslų kand. laipsniui įgyti

(«Pirmasis lietuvių kalbos žodynas Konstantino Širvydo «Dictionarium trium linguarum 1929») ir Klemensas Simaška, pedagogikos mokslų kand. laipsniui įgyti (jo tema: «Pedagoginiai ir metodiniai lietuviškų elementorių pagrindai (XIX a. pabaiga ir XX a. pradžia)»).

— Skulpt. A. Mončys drauge su prancūzų dailininku F. Turbil birželio 11—30 dd. buvo suruošęs savo darbų parodą Paryžiuje. Birželio 10—30 dd. Paryžiuje, Dumay galerijoje vyko dail. P. Gailliaus paroda.

— Birželio 14 — 16 dienomis Eichholz'o Politinėje Akademijoje įvykusiame Vokietijos Jaun. Krikščionių Demo

varto knygelę, padeda prie žvakės ir ima vaikščioti po kambarį. Pakilę jausmai, naujos mintys neleidžia jam nusėdėti vietoje. Jis galvoja apie tai, kaip padaryti laimingesni, šviesesni žmonių gyvenimą. Kaip padaryti, kad jie patys tokio gyvenimo pasiilgtų. Jis atsimeina savo mokslo metus, savo skaitytas knygas. Adomas Mackevičius! «Gražina», «Konradas Valearodas», «Vėlinės», «Pomas Tadas»! Šitos knygos išmokė jį mylėti Lietuvą, ilgėtis laisvės ir ryžtis už ją kovoti. O kad tokių panašių knygų lietuviškai! Kad šviesia sąmone apginkluotume Lietuvos žmonių sielą! Jis tada dar drąsiau kurstyty tuos žmones sukilti prieš caro imperijos galybę. Apie pralaimėjimą jis negalvoja ir jo nebijo. Pagaliau ir pralaimėjimas gali tapti tolimesnės kovos pakopa ligi galutinio laimėjimo. Toks Lietuvos žmo-

nių kelias! Ir štai šitas ligi šiol nepažintas Donelaitis šviečia tamsiame Lietuvos žmonių kelyje kaip skaidrus žiburys.

Paskui kunigas ima galvoti apie Akelaitį. Jis sakosi esąs literatas, rašytojas. Tai gerai bet kad jis per silpnas. Lengvas žmogelis. Entuziastas, bet nepastovus. Tas jį laimės, kas paskutinis mokėsi prie jo prieiti! O mums reikia galiūnų! Bet šiaip — geras žmogus. Gražiai moka lietuviškai, apsukrus, landus, paprastas žmonėms patiks. Be to, sugeba rašyti. Jis gali būti naudingas. Reikia jį panaudoti geram reikalui.

Akelaitis, atsigulęs į sofą, klausė, kaip kunigas vis dar krebžda savo kambary. Pro durų apačią matyti šviesos ruožas, vadinasi, kunigas, tur būt, skaito. Pagaliau jis girdi, kaip trinktelėjo numetami batai — vienas, paskui kitas.

Sugirgždėjo lova, ir šviesos ruožas apačioje durų išnyko. Po trumpos valandėlės pasigirdo ritmiškas kunigo knarkimas.

O Akelaitis ilgai dar vartėsi savo guolyje, kol pagaliau, tiesos išpuodžių nukamuotas, užmigo ir jis neramiu miegu.

Kitą rytą išlydėdamas savo svečią, Mackevičius kalbėjo:

— Gerai padarei, pons Akelaitis, kad užsakei iš naujo atmušti tą knygelę. Baudžiauninkų gyvenimas joje teisingai parodytas. Jie patys ne visados mato, koks tas gyvenimas juodas. Ta knygelė padės jiems suprasti savo skriaudas.

Paskui ištraukė iš kišenios pluoštą popierių:

— O čia keletas lenkiškų giesmių prieš vyriausybę. Parašyk jas lietuviškai. Jos bus mums reikalingos.

Apie Trūnijanti Medį

Nyksti nesuprastas ir vienas —
Gailus, kaip sužeistas žvėris,
Tau visos šviesios dienos —
Viena juoda naktis.

O žaizdos plečiasi, negyja,
Gilėja vienuma.
Svajonės karštos kaip žarijos —
Tikrovė abejinga ir šalta.

Kaip medis, audroje per lietų
Nušvitęs žaibuose,
Išlieka... išliksi tu nugalėtas,
Bet sutrūnyjęs savyje.

O jeigu tave kas nors uždegtų...
Džiaugsmingas, kaip aukos ugnis,
Nušviestum tą beprasme naktį
Plačiom. lyg upės, liepsnomis.

kratų vadovų suvažiavime pasikaitą skaitė Paryžiaus lietuvių veikėjas A. Venskų tema: «Vidurie ir Rytų Europos egzilių organizacijų veikla, programos ir istorija». Paskaita skaityta vokiečių kalba. A. Venskų šiuo metu yra Prancūzijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos Pirmininkas.

J. AUDĖNAS VALST. DEPARTAMENTE VAŠINGTONE

VLKko Pirmininko pareigas einąs J. Audėnas, Lietuvos Atstovo Vašingtone J. Kajoko lydimas, birželio 25 d. lankėsi Valst. Departamente. Dariau kaip valandą laiko kalbėtasi su Pabaltijo skyriaus viršininku Irving J. Schiffman ir Rytų Europos skyriaus viršininku H. Vedeler. Pasikalbėjimo metu lietuvių liečią klausimai Lietuvos egzilinės organizacijos ir konsularinė sutartis tarp JAV ir Sovietų Sąjungos Abiem pareigūnams

buvo įteikta VLKko išleista J. Audėno redaguota knyga «Twenty Years Struggle for Freedom of Lithuania» ir trumpa promemoria «Lithuania Today».

PASAULIO LAISVĖS DIENA PHILADELPHIJOJE

Philadelphijoje, kur savo metu buvo pasirašytas JAV Valstybių nepriklausomybės aktas, liepos 1 d. iškilmingai paminėta Pasaulio Laisvės Diena. Lietuvai iškilmiškos atstovavo Lietuvos Laisvės Komiteto Pirm. V. Sidzikauskas.

— Fed. Vokietijoje veikianči Baltų Draugija birž. 12 - 14 dd. Koenigsteine (Taurus) sukvietė aštuntąją darbo sesiją. Ji vyko tema: «20 metų nuo sovietų įsiveržimo į Europą sukakus» (Pabaltijį 1944 m. užėmus). Svarbesnės paskaitos: dr. A. Geručio (Bern) apie dvasines Vakarų pasipriešinimo pajėgas, mag. Bukšs (Stokholm) — «Rusifi-

Akelaitis paėmė giesmes, pažadėjo išversti ir atsisveikindamas atsiminė Šilėnus ir Balsius.

— Kunige, — tarė, — ne per toli nuo jūsų ra Skrods kio baudžiauninkų Šilėnų kaimas, o jame Balsių šeima, Puikūs žmonės. Vyriausias sūnus Petras mėgsta knygą, sumanus vyras. Jis gali būti jums naudingas.

Šitai patvirtino ir Dimša, ne jučiomis atsiradęs prie vartelių. Mackevičius pagalvojo, lyg ką prisiminuamas. Šilėnų kaimą jis gerai pažįsta. Pažįsta ir Balsius Petras — vyriausias sūnus Augalotas, stiprus vyras. Dėl tokių vyrų kunigas turi savo sumanymų, kurių jis dar niekam nesako. Ir šį kartą įsidėjo į galvą: Šilėnuose Petras Balsys.

Išleidęs Akelaitį su Dimša, Mackevičius valandėlę galvojo, ką jis šiandien turi daryti. Šiandien pirmadienis, vadi-

J. Tauronis

AUKSO MINTYS

— Ne gyvenimo ilgumas, bet tinkamas jo sunaudojimas vainikuoja žmogų.

— Vainikuok tą laisvę, kuri nepančioja kitų laisvės, — būsi laisvės angelu,

— Beprasmiu darbo padariai paraližuoja energingus užsimojimus.

— Laikykis teisingų nurodymų — gyvenimas tada neužvils.

— Žmonės, manydami, kad kiti savo gyvenimu pilnai patenkinti, skaudžiai apsirinka, nes nesugeba įeiti į jų padėtį.

— Kas moka imti pamokas iš gyvenimo nepasisekimų, to bręsta gyvenimo prasmingumas.

— Prie ko širdis prisiriša, niekuomet to daikto tas teisingai neįkainuos.

— Grynoji meilė visus suvilioja, nes ji visų dorybių žiedas.

— Dėl to siekia idealą, kad moka paausuoti realybę.

— Tam negęsta malonios viltys, kuriam ydos nedrumščia sielos ramybės.

— Pamylėk gerą knygą — padarysi moksle pažangą.

— Tio išstato save juokų objektas, kurie teigia ar neigia nežinodami, ar iš tikrųjų galima tai teigti ar neigti.

— Kas griaua autoritetą — griaua mokslo pažangą.

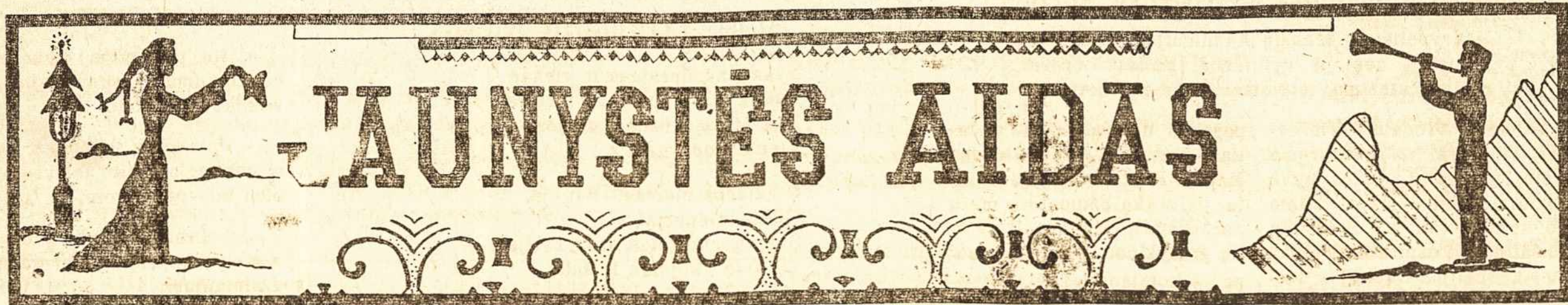
kacijos politika Pabaltijy 1944—1964 m., prof. H. von Rimscha (Erlangen) — 20 metų trukusio sovietų veržimosi Europon apžvalga, V. Valdmanis (Aachen) kalbėjo apie europietinius egzilinio jaunimo uždavinius ir kt. Be paskaitų buvo ir diskusijos.

nasi, laisva diena. Bažnyčioje paprastai jis atlikinėja savo pareigas tik sekmadieniais ir penktadieniais. Kitomis dienomis jis važinėja tai šen, tai ten lyg su reikalais, o iš tiesų — ieškodamas progų susitikti su žmonėmis. Atsiminė, kad Biliūniškių kaime serga vienas jaunas vyras, patrukęs keldamas medį pono miške. Važiuos jo atlankyti. Jie eina į vidų, pasirausia stalčiuje, paima kažkokių žolių kažkokių andai Dimšos paliktų miltelių, susideda vėską į kišenių ir velkasi savo pilką apsiaustą.

Prie gonkelių jau laukia pa kinkytas žemaitukas.

Kunigas sėda į vežimėlį ir sparčiai nistute išdarda į kelią. Biliūniškių kaimo žmonėms šiandien bus ko pasiklausti.

(B. D.)

JAUNIMO AIDŲ REDAKCIJA: Redakcinis Kolektyvas

Vilniaus vidaus istorija skaitant

DR. ADOLFO ŠAPOKOS PAMINKLINIS VEIKALAS

Iš «Drauge» Mekslos, Menas ir Literatūra gruodžio 9 d.

J. JAKŠTAS

(pabaiga)

Savaimingai įdomūs epizodai apie Nerios tiltą bei Žaibojo tilto istoriją ir apie apribotą miesto vandeniui, rodos, nebūtų tik šiai daliai. Jie geriau derintųsi prie miesto augimo dalies, kur nagrinėjami visokeriopa, taip saktant, pilietiški kūriniai, o ne apsaugos.

Daugiau reformuojamojo pobūdžio yra dalis (VII) apie amžininkų Vilniaus aprašymus. Aprašymai duodami in extenso su kai kuriomis pastabomis Dirbtini ir iš pirmo išlaužti aprašymai, k. a. Brauno žemėlapyje, tokiais ir pažymimi, o realūs ir patikimi, kaip Radvilos žemėlapyje, priimami.

MIESTAS, VALDOVŲ APLEISTAS

Paskutinės dvi dalys (VIII, IX) kalba apie miesto savivaldos nykimą nuo XVII a. ir miestiečių privilegijų siaurinimą. O miestą pamažu slėgė ir savivaldą slopino vis labiau įsigalinti bajorai. Bet ir šiuo teisių menkėjimo metu, kada miestas liko valdovų apleistas, jis vis dėlto puošėsi naujaisiais patatais, ypač bažnyčiomis. Bažnyčių statytojai buvo didikai, vienuolių ordinarai ir visuomeninės organizacijos, pvz., Sv. Onos draugija pastačiusi nuostabią Šv. Onos bažnytelę. Čia pat aprašomos Vilnių užgulios nelaimės: gaisrai, priešų švedų, labiausiai rusų invazijos. Knyga baigiama suminėjimu kai kurių Vilnių ištikusių smūgių XVII a., rusų okupacijos išvakarėse.

ISTORINĖ MEILĖ VILNIUI IR PAMINKLINĖ TRILOGIJA

Senasis Vilnius yra pirmas išsamus lietuviškas veikalas apie mūsų sėstinę. Visas dėstymas paremtas kritiškai išsijotais faktais, pasemtais kad ir ne visur iš pirmųjų šaltinių, tai bent iš patikimų istorinių veikalų. Autorius igudusio istoriko priemoaėmis narsto faktus pasirinktai veidamai linijai ryškinti ir nesileidžia bet kokias bendrybes ir neformuluoja išpūdingų išvadų. Tai žiningo, savo dalyke išsiprusinuso (vokiškai tariant, fachmano) istori-

ko darbas. Darbas kruopščių ir nuodugnių šaltinių ir literatūros studijų vaisius. Ne kas kita, kaip naujai pakirdu si tautos meilė savo sotinei galėjo prirakinti jį prie šio darbo. Gal būt, ši instinktyvi meilė kuždėjo jam pasiimti ir išvežti iš Lietuvos sukauptus rankraščius. Šiuo atveju jam, matyt, svarbiau atrodė paimti dar neparengtus spaudai rankraščius nei visai baigtą ir spausdintą veikalą: Švedų karas Lietuvoje 1655–1660 ir su tuo karu liečiančių dokumentu tomu. O gaila, kad tas svarbiems Lietuvos įvykiams skirtas kūrinys nepaimitas ir todėl paliks rankraštyje — kad ir nedings — neįmatomą laiką. Jis, atsideręs šioje pusėje, gal būtų galėjęs išvysti pasaulį.

Kad Šapoka, jablonskiškai tariant, sirgo Vilniaus praeitimi, rodo jo susirūpinimas tremtyje skelbti iš savo raščių straipsnius jau 1945 m. Augsburgė—Hochfelde pradedusiuose eiti Žiburiuose ir parengimas nelietuviui skaitytojui leidinio apie Vilnių. Leidinyje iš tikrųjų buvo parengtas, bet išspausdintas vos 1962 m. Kaip palyginimas rodo, angliškas leidinys sudarytas iš išvežtų rankraščių bent iki XVII a. Tik jo pobūdis visai kitoks nei čia aptariamo veikalo. Jis skirtas, taip saktant, išlaukinei Vilniaus istorijai — pavaiždavimui centrinės Vilniaus vietos Lietuvos D. K. jos ir mūsų tautos buityje nuo seniausių laikų iki 1939 metų.

Jie prie dviejų čia suminėtu veikalų pridursime dar jo Vilniaus Lietuvos gyvenime (1954), tai gausime mūsų autorius Vilniaus trilogiją. Trilogija yra paskutinė mūsų istoriko kūryba ir laikytina jo testamentiniu palikimu. Palikimas yra mūsų tautos meilės savai sotinei dokumentas ir todėl brangintinas. Mūsų neužmirštamas istorikas pasistatė savąją trijulę tvirtą vilnelogo paminklą, kuris turėtų pasilikti mūsų istorijoje. O lietuviškasis Vilnius būtų įpareigotas išsaugoti jį.

ADOLFAS ŠAPOKA, SENASIS VILNIUS Vilniaus miesto istorijos bruožai iki XVII

Leonardas Andriekus

Gintarėlis

Nemoku verkti,
Negaliu raudoti —
Jau siela, kaip išsekus įlanka tuščia.
Tu už mane paverk,
Tu už mane raudok,
Prie Baltijos, mažyti gintarėli,
Į krantą išmestas nakčia.

Nūn tavo balsą
Begirdi vienas Dievas,
Užmigdęs vėją, bangą ir žvejus.
Tavęs nemyli jūra,
Manęs nemyli žemė —
Apverk, apverk, mažyti gintarėli,
Dalužę mūsų abiejų.

Stiprybė iš Artimos Praeities

TRAGIŠKO LITUANICOS SKRIDIMO PRISIMINIMAI

Jonas Rugis

Minime trisdešimt pirmas metines tų giliai pergyventų dienų, kada visa Lietuva laukė atskrendančių mūsų transatlantinių lakūnų, o porą dienų vėliau nematytos minios lydėjo jų karstus padengtus tautinėmis ir Vyties kryžiaus ordino vėliavomis, į Kauno kapines.

Chicagos lenkų laikraštis — Dziennik Chicagoski — š. m. kovo 30 d. paskelbė pluošą prisiminimų apie tą istorinį skridimą, daugelį jų pamirštų, o daugelį nutylėtų tų laikų apystovose. Dariaus ir Girėno skridimas įvykdytas 1933 m., per Atlantą, numatant pasiekti iš New Yorko Kauną, buvo 18 tas transatlantinis skridimas. Jį Darius ir Girėnas ryžosi įvykdyti siekdami prisidėti ir lietuviškais sparnais prie tyrinėjimo galimybių sudaryti reguliary transatlantinį skridimą ir sudaryti lietuvišką įnašą į pažangą tolimųjų skridimų aviacijos.

NE VISI RĖMĖ LAKŪNŲ

Darius ir Girėnas beveik savo lėšom įsigijo vieno modelio lėktuvą «Ballance J-6» modelis Ch., kurio maksimalus greitis buvo apie 140 my-

a, pabaigos išleido tėvai pranciškonai. Ilustracijas tvarkė P. Jurkus Velionio autorius biografiją paruošė S. Sužiedėlis. Knyga 332 psl

lių į valandą, o vidutinis apie 120 m val. Lėktuvas galėjo pakilti iki 6000 pėdų, bet dėl didelio apkrovimo skridimas vyko aukštyje apie 1800 pėdų. Reikėjo praskristi nuo New Yorko iki Kauno apie 4465 mylias, bet kuro ir tepalo buvo paimta su atsarga atstumui apie 5600 mylių. Dėl lėšų stokos ir dėl šimtino apkrovimo lėktuvas nebuvo aprūpintas naujaisiais navigaciniais įrengimais ir radijo siųstuviu ir net neturėjo parašutų lėktuvo palengvinimui.

Lietuviškoji Amerikos visuomenė siekė tiek piniginiai paramė Dariaus—Girėno skridimą, bet tuolaikinė spauda ne tik neparėmė jų didvyriškų pastangų, bet dar pasityčiojo iš jų pastangų. Minėjame straipsnyje minimi atsiliepi mai «Keleivio» ir «Naujienu», kuriuose Darius ir Girėnas buvo kaltinami norį išnaudoti visuomenės pasitikėjimą ir naiumą. O anuometinė Lietuvos valdžia atsiskaitė tiesiogiai remti šį žygį aiškindama si lėšų trūkumu.

SKRIDIMAS IŠ NEW YORKO

Ir štai energija ir pasišventimas tų dviejų pasiryžėlių pasiekia tikslą. Gegužės 6 tą Chicagoje jų lėktuvas pakrikštijamas «Litanicos» vardu, o po kelių dienų juodu išskrenda tuo lėktuvu į New Yorką ruošti tolimesniam skridimui. Ir 1933 m. liepos 15 tą dieną pradeda tą savo istorinį skri-

— Šio mėnesio pradžioje Jonas Šermukšnis ir Konstantinas Kalnaitis išvažiavo atostogoms į Urugvajų ir Argentiną. Tą progą susitikę su jaunimu, pasitarė apie Jaunimo Dienos programą per Lieptuvių Kongresą, ateinančiais metais São Paulyje.

JAUNIMO ŠVENTĖ

Jaunimo Šventės programa buvo atidėta — spalio mėn. 3–4 dienomis, nes ankščiau nebuvo gauta salės.

Spalio mėn 3 dienos išvakarėse bus Šv. Mišios ir bendra Komunija, kuriose dalyvaus jaunimas ir tėveliai.

Po to bus Agapė, tautinių šokių ir dainų programa, kurioje dalyvaus lietuviškas jaunimas iš visų apylinkių. Šiai progai Tautų Parko jaunimas jau smagiai ruošiasi.

Spalio 4 dieną 15,00 val. Teatro Arthur Azevedo, Mokoje bus suvaicianta «Aukso Spinduliai Artojų Žemėje».

Rengėjai

dimą. Startas buvo labai sunkus ir rizikingas, nes lėktuvas buvo perkrautas ir svyravo į šonus. Reikėjo bandyti kelis kartus, kol lakūnams pavyko jų drąsumo, mokėjimo ir laimės dėka pakilti.

Išskridę lakūnai nuostabiai tiksliai sekė nusibrėžtą kelią ir liepos 16 d. pasiekė Europą, kur vakare 23 čia valandą jų perskridimas buvo pasitęsęs Prūsijoje, Stargardo mieste. Jų skridimas buvo vienas tiksliausiai įvykdytų tais laikais. Ir štai kiek vėliau tas pavyzdinai atliktas skridimas baigėsi nelaukta katastrofa. «Litanica» sudužo miške, beveik pasiekus tikslą, apie 40 mylių nuo Stargardo į pietvakarius, praskridus apie 4000 mylių ir esant jau arti Kauno. Veltui minios žmonių laukė Kauno aerodrome atskrendančios «Litanicos», su baimė sekdamos suakius audros debes, supusius horizontą. Neturėdami radijo įrengimų, mūsų lakūnai nežinojo apie audrą jų kelyje ir negalėjo jos aplenkti. Tik prieš pusvalandį prieš juos išskridęs iš New Yorko kitas transatlantinis lakūnas Pestas, siekęs pasistatyti tolimo skridimo rekordą, išsigandęs audrų, nusikeičė Berlyne, perskridęs tik apie 3900 mylių. Darius ir Girėnas pasiekė tų laikų rekordinį skridimo tolį.

(tęsinys 6 pusl)

Lietuvi
Klauskite ir remkite

LIETUVISKA PROGRAMA

kuri yra transliuojama kiekvieną sekmadienį, 10 val. ryt. per **RADIO NOVE DE JULHO**, vidutinėmis ir trumpomis 31 metro bangomis. Patarimus, aukas siųsti šiuo adresu. Mons. P. Ra gažinska^{ca} caixa Postal 4118. São Paulo.

FABRICA DE MALHAS

Petras Šukys

gamina meniškus ir stiprius megstinukus, rubelius nau jagimiams ir kit. Rua Jundiapéba, 45, Fone : 63-4258 (Vila Zelina (arti R. Ibitirama ir Av. Zelina).

MALONI ŽINIA LIETUVIAMS

LIETUVÉ ADVOKATÉ IRENE GRITÉNAS DUODA NEMO KAMAI JURIDINES INFORMACIJAS SAVO TAUTIEČIAMS

IRENE GRITÉNAS

Advogada

ESCRITÓRIO
Praça da Sé, 323 - 10 - c/101 102
Fone 33-9951

RESIDÊNCIA
Rua Coelho Neto, 281
Fone: 63-3697, V. Prudente

Máquinas Texteis Santa Clara Ltda.

MÁQUINAS E ACESSÓRIOS TEXTEIS

FUNDAÇÃO DE FERRO E ALUMÍNIO

Caixa Postal, 2093 — Tel. 63 7340

Fábrica e Escritorio:

Rua Domingos Afonso, 50 — Vila Santa Clara
V. Prudente — S. Paulo

Gera kokybė, pigiau kaip kitur, greitas įteikimas, mandagus patarnavimas tikrai

ANTANO PAVILONIO

INDUSTRIA DE ARTEFATOS PLÁSTICOS
"PAVILONIS"

Rua Prof. Gustavo P. de Andrade, 884 - 902, caixa postal 4118 Vila Zelina, Tel. 63-4130 São Paulo.

Čia yra didžiausias pasirinkimas, dideliais ir mažesniais kiekiais, įvairiausių rūšių ir spalvų guzikų ir lietsargiams dalių.

Didelis pasirinkimas medžiagų ir skoningas pasiuvimas, LAURO SANDRÓN vyriškų rūbų,

SIUVYKLOJE LAURO

Rua do Orfanato, 686, — V. Prudente — Fone 63-5294
São Paulo

Medžiaga parduodama ir išsimokėjimui. Ateikite ir įsitikinkite medžiagos ir darbo kokybe ir kaina

Casa Sprindys & Cia.

ÇA. S. JOSÉ dos CAMPOS, 1 - V. ZELINA - TEL. 63-5915
Geležies isdirbiniai ir dažai viskas elektros įrengimui namu reikmens ir žaislai įvairiausios dėvanos visoms progoms.

ESCRITÓRIO CONTABIL

NASCIMENTO

Irmãos Nascimento

REG. C.R.C. SP. N.º 1.494

Atlieka firmų atidarymus, perleidimus, komercines ir industrialines apyskaitas, sutvarko dokumentus, sudaro sutartis surašo prašymus ir kitos rūšies darbus atlieka.

Juridinis Departamentas — Nejudomo turto pardavimas
Av. Zelina, 831 — Vila Zelina — Tel. 63-7140 - S. Paulo

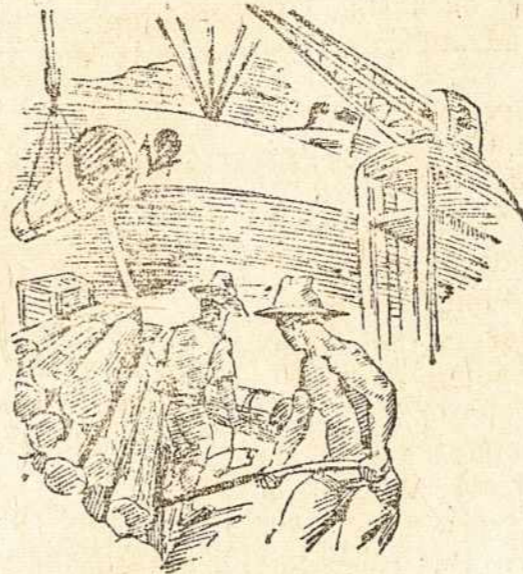
ALEKSAS KALINAUSKAS

Advokatas

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskitis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Residencia:
R. Joaquim Piza, 204
Tel. 31 2548

Raštinė:
R. 15 de Novembro, 244
4.º - Sala 19 - Tel. 37-0324
no 14,00 iki 18,00 val.

PRANAS & CIA. LTDA

Madeiras em geral

SÉDE: Rua México, 98 - 9.º - sala 904 — Fone 52 0228
Endereço Telegrafico: «C A B I U N A»
Rio de Janeiro

Serraria «ITA» — Serra do Aimorés — Municipio de Nanque - Estado de Minas Gerais

KIRPIMO IR SIUVIMO MOKYKLA

"SOFIJA"

Mokina kirpimo siuvimo, madų modelių braižybos ir pritaikomojo meno.

Paruošia siuvimo ir kirpimo mokytojas valdiškiems egzaminams (habilitação)

Mokykla turi visas valdiškas teises yra registruota «Departamento do Ensino Profissional»

Pamokos vyksta vakarais

- Užsirašyti pas mokyklos direktorę Sofiją Misiukaitę.
Rua da Graça, 381 — casa 6 — Bom Retiro.

LIETUVIŠKŲ PAMALDŲ KA LENDORIUS

Pirmą mėnesio sekmadienį. Pa que das Nações 10 val Casa Verde, 17,15 val.

Antrą:

Jaçana klierikų kopl. 8,15 val. Bom Retire, 10 val. Utinga 18,00 val.,

Trečią:

Agua Rasa 8 val., Moinho Velho 11 val., Lapa 16 val.,

Kiekvieną sekmadienį Mooca 8 val.

Paskutinį: Vila Anastacio 8,30 val., Vila Bonilha 10 val.

LIETUVIŠKŲ PROGRAMOS TRANSLIACIJOS

(Lietuvos laiku)

VATIKANO RADIJAS

Kasdien 20,15 iki 20,50 val. Sekmadieniais 10,30 iki 11 val. 19, 25; 31 ir 196 metų bangomis.

RIO DE JANEIRO

"Lietuvių radio valandėlė «A voz da Lituania» yra transliuojama ANTRADIENIAIS 18 val 40 min.

UVÉJAIS

POVILAMBROZEVIČIUS
Rua dos Cielames, 510 (sėde propria) — Vila Bela

VIENTELIAI ATSTOVAI GARSIOJO VANDENS LINDOYA

IRMĖS CARRIERS LTD.

Lindoya vanduo yra labai žinomas gėrimas. Kurio puikų veikia žmogaus sveikatą jau visi yra vienbalsiai pripažinę. Pabandykite, sitikinkite ir visais naudokite

Rua Dino Bueno, 795 a-835
Telefonas: 51-4019 e 51-2223

Caixa Postal 3937 — SÃO PAULO

Statybos medžiagos sandėlis ir įvairių geležinių daiktų, indų bei darbo įrankių krautuvė tikrai pas

JAKUTIS & LAPIENIS LTDA.

RUA COSTA BARROS, 356 TEL. 63-3285 VILA ALBINA

MŪSŲ Lietuva

AV. ZELINA, 515 — CAIXA POSTAL, 4118 — SÃO PAULO

— Kongresui Ruošti Finansų Komisijos narių iniciatyva yra gautas iškilmingam Kongreso susirinkimui 20 d. vasario São Paulo Miesto Teatras — Teatro Municipal.

— Kongresui Rengti Komiteto ir įvairių komisijų susirinkimas šaukiamas 5 d. rugpiūčio 20 val. Vila Zelinoje svarbiems reikalams svarstyti Kongreso Rengimo Komitetui išrinkti.

— Paieško Kazys Liaudanskis, gyvenantis Lietuvoje, Šančiuose, Vinių gatvėje 21, bt. 1, ieško savo žmonos brolius: Motiejų, Jurgį, Boleslovą Vilkus, gyvenančius São Paulo estade

Ieškomieji arba turintieji apie juos žinių prašomi pranešti «M.L.» redakcijai

— Jonas Papečkys iš Rosario, Argentinoje, prisiųstame laiške Mons. P. Ragažinskui prašo informacijų apie Kongresą. Rosariečiai nori sudaryti didesnę grupę Kongresan vykti Reikalingos informacijos pasiūstos.

— Maloniai ir kultūringai praleis sekmadienio popietę visi, kurie atvyks į Vaikų Šventės meninę programą rugpiūčio mėn. 2 d. 3 val. p.p. Seselių Pranciškiečių gimnazijos Salėje, V. Zelinoje. Programoje bus vaidinimas, dainos, deklamacijos, tautiniai šokiai ir kt. Po programos bus bendri liet. žaidimai visiems vaikams. Įėjimas laisvas.

— Liet. Kat. Bendruomenės choras šį sekmadienį, apie 14 val. iš V. Zelinos vyks į São José dos Campos miestą, kur 18 val. giedos mišias ir aplankys ten suruoštą Vale do Paraíba industrijos parodą.

— Jonas Šermukšnis ir Kostas Kalnaitis šią savaitę grįžo iš kelionės Urugvajuje ir Argentinoje. Ten buvo susitikę su lietuviais ir informavo apie būsimą Pietų Amerikos Lietuvių Kongresą S. Paulo mieste ateinančiais metais.

— T. T. Jėzuitai praves religinį susitelkimą V. Zelinos bažnyčioje rugpiūčio mėn. 1 d. 6:30 val. vakare. Bus konferencija, šv. mišios ir klausys iš pažinčių. Tikintieji, kas galės yra kviečiami šiuo T. T. Jėzuitų patarnavimu pasinaudoti ir pašvęsti valandėlę laiko savo nemirtingos sielos reikalams.

KONGREGADAI RUOŠIA DIDELE ŠVENTE

Rugpiūčio mėn. 5 d. sueina 25 metai kai Vila Zelinoje buvo suorganizuoti kongregadai. Ši subaktis bus iškilmingai ir plačiai paminėta. Programoje bus pamaldas, meninė programa, sportas.

Jubilėjus bus pradėtas 5 d. rugpiūčio 20 30 val. šv. mišiomis, kurias laikys kongregadų įkūrėjas Prel. P. Ragažinskis kas rugpiūčio 7 d. gimnazijos salėje stalo teniso lošimas, kuriame dalyvaus pasaulinio garso tenisistai, kaip Biriba, Jackes, Ruth, Emiko, Bartira etc

PRANEŠIMAS

Lankydami Romoje, Italijoje, apsistokite naujai įrengtuose Liet. Šv. Kazimiero Kolegijos svečių namuose:

«VILLA LITUANIA»

Piazza «Asti» 25 (Via Casalmonteferrato 33. Tel. 78.90.33. 78.00.14)

ROMA — ITALIA.

Pasite jaukią aplinką, sveiką maistą ir neperdetą kainą. Pageidaujama, kad el. apsisistojimo laiko būtų susitarta iš anksto.

KOLEGIJOS VADOVYBĖ.

LIETUVIS ADVOKATAS

Albertas Pavilavicius

atlieka visus teisinio pobūdžio darbus, kaip įvairių bylų vedimas, inventarijų sudarymas, deskitis, dokumentų atitaisymas, nuomininkų išmetimas ir kiti darbai.

Av. Liberdade, 47 - 9.º Andar Res.: R. Fernando Falcão, 35
Fones: 37-0395 - 35-5650 - 33-6011 São Paulo

Lietuviškas žodis, daina ir muzika aidi tropikų padangėje iš

RADIO 9 DE JULHO stoties São Paulo mieste,

vidutinėmis ir trumpomis 31 metro bangomis, kiekvieną sekmadienį 10 val. ryto.

Per radijo galima pasveikinti gimtadienio, vardadienio, vestuvių ir kitomis progomis.

Radijui laiškus siųsti šiuo adresu: caixa postal 4118, São Paulo. Fone: 63-5975.

Tenat šoksime šokinėsime... Bus linksma ir gražu... Vyrų Brolija 9 d. rugpiūčio mėn. organizuoja šaunų

PIKNINKĄ JURUBATUBOJE

Autobusai iš V. Zelinos išvyks 6 val. ryto. Bilietus reikia iš anksto įsigyti pas Brolijos valdybos narius. Vienas autobusas išvažiuos iš Casa Verde. Bilietus galima įsigyti pas Matelionius. Taip pat V. Prudentėje bilietus galima gauti pas M. Tamaliūną, Rua Agostinho Latari, 346. Kartu vyksta orkestras. Bus šokiai, žaidimai su premijomis.

Rugpiūčio mėn. 8 d. 20 val. bus religinio turinio konferencija

9 d. rugpiūčio: 7 val. mišios (jei bus gražus oras — lauke), krepšinio lošimas, 14 val. — ginkana, 15 val. — Força Publica orkestro koncertas.

Rugpiūčio 15 d. 7 val. mišios, vėliau krepšinio lošimas, kuriame dalyvaus koagregadai, Gremio São Miguel ir Sirio klubo aspirantai, Vaikų kare, 20 val. gimnazijos salėje artistinė programa. Dalyvaus Ypirangos parapijos, S. José choras, Orquestra Sinfonica da Fundação Alvares Penteado, Teatro Municipal stygų kvartetas, ir Leda Guimarães Natal — geriausia Brazilijos artistė. Kad neliktų už salės durų, pakvietimus reikia iš anksto įsigyti.

Rugpiūčio mėn. 16 d. 11 val. iškilmingos padėkos mišios, kurių metu giedos Liet. Kat. Bendruomenės choras.

— Laiškai: B. Lazarov, L. Šlapelienei, M. Jonavičiūtei, M. Vinkšnaitienei, V. Tubeliui, El. Norbutaitei, A. Seiunaitei, A. Gudavičienei, S. Pakalniui, V. Rinkevičiui, Ir. Stankevičiui, Al. Grabauskui.

— Visi, kas nori, kad lietuvių vybė S. Pauly dar ilgai neužgestų, yra kviečiami atvykti į Vaikų Šventės meninę pro-

(pabaiga iš 1 pusl.)

gramą. Savo dalyvavimu pas katinsite mažuosius ir toliau lavintis lietuviškoje dvasioje.

— Šiomis dienomis grįžta iš Amerikos M. Višniauskaitė į São Paulo atostogoms praleisti.

— Rudokų šeima praneša, kad už Konstanciją Rudokienę 6 mėnesių mišios — egzėvijos bus 29 d. liepos, trečia dieną, 7:30 val. Vila Zelinoje. Velionės gimines ir pažįstamus kviečia atvykti į pamaldas.

Sovietų Sąjungos komunistų partijos agentai Pietų Amerikos kontinente dabar susiduria su naujais sunkumais: plačiai skleidžiama spaudin-

gramą. Savo dalyvavimu pas katinsite mažuosius ir toliau lavintis lietuviškoje dvasioje.

— Šiomis dienomis grįžta iš Amerikos M. Višniauskaitė į São Paulo atostogoms praleisti.

— Rudokų šeima praneša, kad už Konstanciją Rudokienę 6 mėnesių mišios — egzėvijos bus 29 d. liepos, trečia dieną, 7:30 val. Vila Zelinoje. Velionės gimines ir pažįstamus kviečia atvykti į pamaldas.

VĖL VISI Į V. ANASTACIO!!!

Dr. J. Basanavičiaus vardo lietuvių m. los Globėjai kviečia dar kartą atsilankyti į jų ruošiamą

VAKARĄ,

kuris įvyks š. m. rugpiūčio mėn. 1d. 20 val., topaties vardo mokyklos salėje, Rua Camacan n. 625,

Programoje bus pakartota S. Kapnio 2 jų veiksmų komedija «PLUTELĖ IR PELĖS». Po vaidinimo šokiai ir žaidimai iki 4 val. ryto.

Pakvietimus ir staliukus iš anksto užsisakykite pas M. los Globėjų Valdybos narius.

Valdyba

PIGI IR GERA KOKYBĖ!

Česlovas Jakiunas

Parduoda ilgą išsimokėjimui raštinėms, krautuvėms ir kitiems tikslams rašomas, skaičiavimo, kasos registravimo mašinas (registratoras), su fabriko garantija vieniems metams.

Raštinė: Rua Newton Prado, 686, Tel. 52-2289. S. Paulo Tautiečiams didelė nuolaida.

TIPOGRAFIA BALTICA

Lietuviška Spaustuvė

ALEKSANDRAS BUMBLIS

Atlieka įvairiausių spaudos darbus pramonei bei prekybai. Dežutes elektros lempoms — Spausdina suviniejimui popierį iki trijų spalvų (krautuvėms). Fabrikuoja «Papel ondulado».

Rua Eduardo Leopoldo, 10 (Coroa), Telefonas 8-6423. Laiškams: Rua General Fonseca Teles 606, S. Paulo.

toji kinų pr... rado, kinams veikiant, lygta-grečios komunistų partijų grupės. Kinų propagandos pagrindinė tezė: Čruščiovas ir Sovietų Sąjungos komunistų partijos CK išdavę Kubą ir kapituliavę prieš JAV. Savo ruožtu maskviai komunistai pasmerkė kinų vadus Pietų Amerikoje, juos kritikavo ypač dėl jų reikalavimų siekti ginkluotų sukilimų neatsižvelgiant į «preliminarines revoliucijos kilimo sąlygas» («Komunist», nr. 16, 1963).

Čruščiovas Kalinino mieste pasakioje kalboje pažymėjo, kad «su ginklais rankose sukyla kraštai žino, kad siekiant pergalės mes juos paremsime» («Pravda», š. m. sausio 18 d.). Tokie pareiškimai liudija, kad pagrindiniai sovietų tikslai Pietų Amerikos kontinente visai nesiskiria nuo Raudonosios Kinijos siekių. Jei komunistai ir kalba apie taikingas priemones, tai laikytina klaidinimu, nes siekiami valdžios komunistai nieku būdu neatsižadės jų visur bandomo ginklo — jėgos bei revoliucijos.

(tęsinys iš 4 pusl.)

DŽIOJI TRAGEDIJA

Taip puikiai įvykdytas Atlanto perskridimas baigėsi tragedija, sukrėtusia ne tik Lietuvą, bet ir visą pasaulį. «Lituanica» sudužo Soldino, dabartinio Mysliboro miške liepos 17 tą naktį pusę valandos po pusiaunakčio Berlyną žinia apie katastrofą pasiekė 1 val 15 min nakties t. y. 45 min po įvykio. Lietuvos oficialūs atstovai atvyko į nelaimės vietą tą pačią dieną 8 v. 30 min ryto. Lėktuvo liekanos ir lakūnų kūnai gulėjo miške, nelaimės vietoje, aštuonias valandas, saugojami hitlerininkų. Nežiūrint tos apsaugos, lėktuvo likučiai buvo rasti netvarkoj. Ne tik Lietuvoje, bet ir visame pasaulyje buvo spėjama, kad dėl «Lituanicos» žuvimo buvo kalti hitlerininkai. Vokietijos vyriausybė, žinoma, darė visas pastangas tokią nuomonę užginčyti. Buvo pvz, tvirtinama, kad lakūnams pritrūko kuro, kas buvo visai neteisinga, kaip nustatė lietuvių komisija.

(B. D.)

— VILA ZELINOS LIETUVIŲ KUNIGŲ telefonas 63-5975 NAUJAS ADRESAS

Tėvų Jėzuitų J. Giedrio, J. Bružiko ir J. Kidyko naujas ir nuolatinis adresas yra šis: RUA LITUANIA, 67, MOOCA, 13, S. PAULO.

Telefono dar neturi, bet galima skambinti farmacijai 93-2341 ir prašyti, kad juos pašauktų.

SKAITYKITE IR PLATINKITE VIENTELI PIETŲ AMERIKOS SAVAITRAŠTĮ «MŪSŲ LIETUVA».